

Subsidieoproep Versterking regionale en lokale samenwerking voor mensen in de laatste levensfase en hun naasten (uitgewerkte subsidieaanvraag)

Onderwerpen: palliatieve zorg, sociaal domein, welzijnsdomein, passende zorg, informele zorg, domeinoverstijgend

Let op: u kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen.

Datum geplaatst: 27 juni 2023

Openstellen subsidieoproep: 27 juni 2023

Deadline: **dinsdag 12 september 2023, 14.00 uur**

Inhoud

1	Doel subsidieoproep.....	1
2	Randvoorwaarden	2
2.1	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	2
2.2	Staatssteun	2
2.3	Samenwerking en bijdrage van derden	2
2.4	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	3
2.5	Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn	3
3	Beoordelingscriteria.....	4
3.1	Programmaspecifieke relevantiecriteria	4
3.2	Kwaliteitscriteria	4
3.3	Algemene relevantiecriteria.....	5
4	Procedure & Tijdpad.....	6
4.1	Beoordelingsprocedure	6
4.2	Tijdpad	7
5	Indienen.....	7
5.1	Indiening (via Mijn ZonMw).....	7
5.2	Tips	7
5.3	Inhoudelijke vragen	7
5.4	Technische vragen	7
5.5	Downloads en links.....	7
5.7	Overige bijlagen subsidieoproep	7
	Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking	8

1 Doel subsidieoproep

Achtergrond

Binnen iedere gemeente wonen mensen die weten dat zij in de 'laatste levensfase' leven. Vanwege hun hoge leeftijd of omdat zij niet meer beter worden door een ziekte (bijvoorbeeld kanker, ALS, COPD of hartfalen). De medische behandeling richt zich niet langer op genezen, maar op het voorkomen en verminderen van klachten en problemen. Vanuit verschillende maatschappelijke initiatieven ondersteunen zorgverleners, vrijwilligers en burgers deze mensen in hun dagelijks leven. Voorbeelden hiervan zijn onder meer mantel- en respijtzorg, burenhulp, dagbesteding en thuiszorg. De ondersteuning kan zowel formele als informele zorg en welzijnsondersteuning zijn. Onder informele zorg verstaan we alle soorten zorg die mensen vrijwillig bieden. Deze kunnen zowel individueel zijn als georganiseerd vanuit een vrijwilligersorganisatie. Bijvoorbeeld buddy's die activiteiten ondernemen met een patiënt, geloofsgenoten die vanuit hun geloofsgemeenschap hulp en steun bieden of burens die praktische klusjes, boodschappen of regeltaken aanbieden.

Met deze zorg en ondersteuning kunnen mensen in de laatste levensfase hun leven zo zelfstandig mogelijk en op hun eigen wijze blijven invullen. Dit komt ten goede aan hoe zij zich voelen; fysiek, psychisch, sociaal en existentieel; samen zijn dit de 4 dimensies van goede palliatieve zorg. Een sociaal netwerk van professionals, naasten en andere vrijwillig betrokkenen zorgt dat iemand in de laatste levensfase gezien en gehoord blijft, deel uitmaakt van een gemeenschap en dat alle betrokkenen samen kunnen inspelen op datgene wat het leven voor iemand kwaliteit geeft.

Nog te vaak werken deze verschillende initiatieven langs elkaar heen. Dat heeft effect op de geboden zorg en ondersteuning. Betrokken partijen, waaronder zorg- en welzijnsorganisaties merken bijvoorbeeld wél dat patiënten bepaalde zorg of ondersteuning nodig hebben, maar weten niet welke initiatieven in de wijk of gemeente beschikbaar zijn. Patiënten en naasten kunnen hierdoor zorg of sociale ondersteuning mislopen of er te laat mee in contact komen. Dat kan gaan om praktische zorg, maar ook om ondersteuning die het sociale netwerk van patiënten vergroot en hun naasten ontlast. En juist dat sociale netwerk kan grote invloed hebben op hoe een patiënt zich voelt. De coronapandemie heeft heel duidelijk gemaakt dat verbinding met anderen cruciaal is, juist in de context van ziekte, levenseinde en afscheid nemen.

Doel subsidieoproep

Om verbinding tussen verschillende initiatieven rondom mensen in de laatste levensfase en hun naasten te stimuleren stelt ZonMw-subsidie beschikbaar vanuit [het programma Palliatie II](#). Dit programma richt zich op een goede kwaliteit van leven voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten. Binnen deze subsidieoproep kunnen onderzoeksorganisaties, gemeenten, zorgorganisaties en welzijnsorganisaties subsidie aanvragen voor de opzet of uitbreiding van een samenwerkingsverband binnen een gemeente of een regionaal samenwerkingsverband, gericht op formele én informele zorg en ondersteuning voor mensen in de laatste levensfase en hun naasten. Op deze manier willen wij binnen gemeenten en regio's de samenwerking tussen formele én informele/vrijwillige zorg en welzijn versterken. Hierdoor kunnen mensen hun leven tot en met het einde zinvol, in verbinding met anderen en waar mogelijk en wenselijk zelfstandig leven.

Wij verwachten in uw uitgewerkte subsidieaanvraag dat u:

- In kaart brengt wat de omvang is van de doelgroep (mensen in de laatste levensfase en hun naasten) in uw gemeente/regio en wat hun wensen zijn als het gaat om ondersteuning op fysiek, sociaal, psychisch en spiritueel/zingevinggebied.
- Een sociale kaart binnen uw gemeente/regio toevoegt waarbij zowel de formele als de informele/vrijwillige zorg- en welzijnsinitiatieven zijn opgenomen voor deze doelgroep.
- Een plan van aanpak opstelt hoe u door sterkere samenwerking, (door)verwijzing en afstemming inspeelt op de wensen van de doelgroep. Ook geeft u aan hoe u voortbouwt op eerdere samenwerkingsinitiatieven en hoe u eventuele belemmeringen kunt voorkomen. Verder geeft u hierin aan hoe u de impact van de samenwerking evalueert.
- Beschrijft hoe u zorg draagt dat ook na de projectperiode deze samenhang blijft voortbestaan.
- Brengt u in kaart wat u met de samenwerking wilt bereiken in de zorg en ondersteuning voor mensen in de laatste levensfase en hun naasten. En stelt u gezamenlijk vast hoe u wilt meten of deze samenwerking daadwerkelijk succesvol is.

2 Randvoorwaarden

2.1 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

U kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Als u besluit tegen negatief advies een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen, dan verzoeken wij u dit zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk maandag 21 augustus, te melden via palliatievezorg@zonmw.nl.

De volgende partijen kunnen aanspraak maken op subsidie:

1. Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht¹
2. Gemeenten, zorgorganisaties en welzijnsorganisaties

1 van deze partijen kan een subsidieaanvraag indienen. De partij die de subsidieaanvraag indient is de hoofdaanvrager. Voor deze subsidieoproep geldt dat samenwerking een vereiste is. De deelnemende partijen dienen een goede afspiegeling te zijn van de partijen (zowel formeel als informeel of vrijwillig) die binnen de gemeente of regio betrokken zijn bij zorg en welzijn voor mensen in de laatste levensfase.

2.2 Staatssteun

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun². Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen³ en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd.

Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I⁴ is er geen sprake van (ongeoorloofde) staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

2.3 Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [algemene subsidiebepalingen](#) van ZonMw of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Zoals eerder aangegeven geldt voor deze subsidieoproep dat samenwerking een vereiste is. Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag. Tegelijk met de uitgewerkte subsidieaanvraag dient u de definitieve samenwerkingsovereenkomst in te dienen; deze hoeft nog niet ondertekend te zijn. De ondertekende versie dient u, indien uw aanvraag wordt gehonoreerd, na ontvangst van de honoreringsbrief van ZonMw in. Let op dat het niet mogelijk is om na indiening van de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te voegen.

¹ Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

² Artikel 107 VWEU.

³ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

Uit de uitgewerkte subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen u samenwerkt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst wordt aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen u ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door ZonMw geaccepteerd wordt/worden.

2.4 Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde kunt u maximaal € 350.000,- aanvragen voor een looptijd van 36 maanden. Indien u voor uw project een langere looptijd nodig heeft, dan mag u eventueel afwijken van 36 maanden. Wij verwachten dan wel hiervoor een goede motivering. Bijdragen van derden is geen vereiste, maar strekt wel tot aanbeveling. Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 4.500.000,-.

Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mag u bij projecten van € 125.000,- of meer opnemen in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet u na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aanleveren. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

2.5 Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn

Wijziging Algemene subsidiebepalingen ZonMw

De Algemene subsidiebepalingen ZonMw 2013, zijn per 1 april 2022 gewijzigd. De wijzigingen hebben met name betrekking op artikel 25 subsidievaststelling en artikel 26 verantwoording. Meer informatie over de wijziging van de subsidiebepalingen kunt u nalezen op de [ZonMw website](#).

Naast de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) zijn ook de volgende voorwaarden van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moet u Open Access beschikbaar stellen (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [10 principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

3 Beoordelingscriteria

De programmacommissie Palliantie II beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle subsidieaanvragen. Hieronder staan de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

3.1. Programmaspecifieke relevantiecriteria

Bij deze uitgewerkte subsidieaanvraag zijn de volgende programmaspecifieke relevantiecriteria van toepassing:

- **Onderbouwing urgentie**
U onderbouwt dat er binnen uw gemeente urgentie is om de kwaliteit van leven en sterven van mensen in de laatste levensfase te verbeteren. Bijvoorbeeld vanwege de gemiddeld hogere leeftijd van inwoners van uw gemeente of regio, of gesignaleerde knelpunten op gebied van goede zorg voor ouderen, kwetsbaren en mensen die ongeneeslijk ziek zijn. U benoemt concrete aandachtspunten waaraan de beoogde samenwerking tussen de betrokken partijen zal bijdragen. Waar mogelijk onderbouwt u dit cijfermatig, bijvoorbeeld met aantallen van inwoners in de palliatieve fase, kwetsbaren, geregistreerde mantelzorgers, enzovoorts. U geeft concrete knelpunten aan waar mensen in de laatste levensfase, hun naasten, zorgprofessionals en vrijwilligersinitiatieven tegenaan lopen en welke gevolgen deze knelpunten hebben voor de kwaliteit van leven en sterven en de geleverde zorg en ondersteuning.
- **Impact**
Uw uitgewerkte subsidieaanvraag laat zien dat u met dit project in de gemeente of regio de kwaliteit van leven en sterven van mensen in de laatste levensfase verbetert. U beschrijft hoe u dit realiseert met een nieuw samenwerkingsverband of uitbreiding van een bestaande samenwerking tussen de beoogde partijen. U maakt hierin de relatie tussen uw project en de te verbeteren kwaliteit van leven en sterven van patiënten of cliënten en hun naasten aannemelijk.
- **Aansluiting bestaande initiatieven**
In uw uitgewerkte subsidieaanvraag is helder welke bestaande initiatieven in uw gemeente of regio u met elkaar wilt verbinden binnen uw project, en dat dit zowel formele als informele initiatieven betreft. Denk bijvoorbeeld aan een PaTz-groep, Welzijn op Recept of bijeenkomsten georganiseerd door vrijwilligers. U beschrijft concreet op welke wijze u samenwerking tussen bestaande initiatieven vorm geeft. Wij verwachten dat uw samenwerkingsverband aansluit op of integreert met bestaande initiatieven of samenwerkingsverbanden.
- **Verhouding opbrengsten en kosten**
De projectkosten (het budget) dienen in verhouding te staan met wat het project verwacht op te leveren voor mensen in hun laatste levensfase en hun naasten.
- **Borging na projectduur**
Uit uw uitgewerkte subsidieaanvraag blijkt hoe u de samenwerking ook na de projectduur kunt voortzetten, zowel met oog op (bestuurlijk) draagvlak, bemensing en financiën.

3.2. Kwaliteitscriteria

Bij deze subsidieoproep zijn de volgende kwaliteitscriteria van toepassing:

- **Doelstelling(en)**

De doelstelling van uw project is duidelijk, concreet en realistisch afgebakend en geeft antwoord op de vraag: wat wilt u bereiken op de lange termijn en wat zijn de tussentijdse doelstellingen van het project?

- **Projectgroep**

U beschrijft hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw project. Uit de samenstelling van de projectgroep blijkt dat de benodigde expertise, ervaring en infrastructuur aanwezig is. Zowel voor het welslagen van het project, als voor de uitvoering van het onderzoek en het maken van een implementatieplan voor structurele kennisdeling en samenwerking tussen partijen van de palliatieve zorg en het sociaal domein. Binnen de projectgroep verwachten wij ook dat er iemand is die deskundigheid heeft voor de evaluatie, zodat u de impact van de samenwerking goed kunt evalueren.

In de projectgroep is een kartrekker of coördinator met een duidelijke taakomschrijving opgenomen. Ook is implementatie- en communicatie-expertise vertegenwoordigd in de projectgroep. Daarnaast is belegd wie de samenwerking concreet agendeert bij de deelnemende partijen en eventueel daarbuiten, zowel tijdens het project als voor de periode erna, met het oog op duurzame borging.

- **Plan van aanpak**

Het plan van aanpak maakt concreet op welke wijze u bestaande of nieuwe samenwerking(en) gaat realiseren tussen formele en informele/vrijwillige initiatieven in de gemeente of regio. Hierbij beschrijft u hoe u zorg draagt voor de uitvoering, implementatie en borging, zowel tijdens het project als erna om zo duurzame samenwerking tussen de verschillende initiatieven/partijen ook in de toekomst te behouden. U maakt concreet welke kansen en belemmeringen (bijvoorbeeld uit eerdere pogingen tot samenwerking) u hierbij voorziet en op welke wijze u de kansen benut en de belemmeringen aanpakt. Ook brengt u in kaart hoe en wat u gaat meten om vast te kunnen stellen dat de doelstellingen behaald zijn.

- **Haalbaarheid**

Uw uitgewerkte subsidieaanvraag heeft een realistische tijdsplanning, waarmee u aannemelijk maakt dat u de doelstelling binnen de gestelde looptijd bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

3.3. Algemene relevantiecriteria

Op deze uitgewerkte subsidieaanvraag zijn de volgende algemene relevantiecriteria van toepassing:

- **Diversiteit**

Beschrijf hoe u aandacht besteedt aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratieachtergrond, culturele achtergrond en seksuele geaardheid, waar relevant voor de thematiek van het project.

- **Toepassing van ICT en e-health**

Beschrijf indien van toepassing hoe u gebruikmaakt van de inzet van [ICT in de zorg](#). Hieronder verstaan we de inzet van e-healthtoepassingen, domotica, robotica maar ook de opslag van data met behulp van ICT. We hebben [aandachtspunten](#) geformuleerd voor ICT-applicaties en ICT-standaarden in onderzoek.

- **Onderwijs**

Kennis wordt vooral toepasbaar en toegepast in het [onderwijs](#) als deze kennis tot stand komt in wisselwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk. Beschrijf hoe u de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en beleid vormgeeft. Beschrijf welke resultaten uw project naar verwachting oplevert voor het onderwijs.

- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**

Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.

- **Toegang tot data**

We stimuleren optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met

betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw uitgewerkte subsidieaanvraag.

- **Toepassing in termen van impact**

Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die wij financieren moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).

Meer informatie over de algemene relevantiecriteria vindt u op [de ZonMw-webpagina Relevantiecriteria](#).

4 Procedure & tijdpad

Houd bij het schrijven van de uitgewerkte subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw uitgewerkte subsidieaanvraag in het Nederlands
- Op de ZonMw-webpagina [voorwaarden en financiën](#) leest u aan welke voorwaarden uw uitgewerkte subsidieaanvraag moet voldoen.
- Het is verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag een begroting toe te voegen. Het totale bedrag mag niet meer dan 15% afwijken dan het aangevraagde bedrag van het projectidee.
- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Bij een uitgewerkte subsidieaanvraag verwachten wij dat u de volgende verplichte bijlagen toevoegt:
 - Gespecificeerde begroting volgens [ZonMw format](#).
 - [Een Letter of Commitment](#).
 - Een beknopt document van maximaal 1 A4 waarin u puntsgewijs aangeeft op welke manier u de suggesties en aandachtspunten uit de adviesbrief heeft verwerkt in uw uitwerking. Gelieve uw reactie bondig te houden en indien mogelijk te voorzien van verwijzingen naar relevante delen in de uitgewerkte aanvraag.
- De volgende optionele bijlage(n) mogen worden toegevoegd: maximaal 2 A4 met figuren en tabellen.
- Andere toegevoegde bijlagen dan de bovengenoemde nemen we brief mee bij de beoordeling van uw uitgewerkte subsidieaanvraag.

4.1 Beoordelingsprocedure

Uitgewerkte subsidieaanvragen

Externe referenten, inclusief een patiëntenpanel van Patiëntenfederatie Nederland, beoordelen de uitgewerkte subsidieaanvragen ('*hoor*'), waarna de subsidieaanvrager de gelegenheid krijgt hierop schriftelijk te reageren ('*wederhoor*'). De programmacommissie Palliantie II prioriteert de subsidieaanvragen ten aanzien van kwaliteit en relevantie op basis van de uitgewerkte subsidieaanvraag, de referentrapporten en het wederhoor.

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

Kwaliteit	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Relevantie					
Zeer relevant	1	2	3	afwijzen	afwijzen
Relevant	4	5	6	afwijzen	afwijzen
Laag relevant	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Bij gelijk scorende voorstellen op relevantie en kwaliteit in bovenstaande matrix vindt verdere prioritering plaats indien er meer relevante voorstellen van tenminste voldoende kwaliteit ontvangen zijn dan er budget beschikbaar is. Deze verdere prioritering vindt plaats op basis van criteria uit de oproep.

4.2 Tijdpad

Openstellen subsidieoproep	27 juni 2023
Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	12 september 2023 om 14:00 uur
Ontvangst commentaar referenten	2 oktober 2023
Deadline indienen wederhoor	31 oktober 2023 om 14:00 uur
Besluit	Medio december 2023
Uiterlijke startdatum	Medio juni 2024

Meer informatie

Bekijk de [programmapagina Palliantie II](#) op de ZonMw-website; deze wordt regelmatig bijgewerkt.

5 Indienen

5.1 Indiening (via Mijn ZonMw)

Uitgewerkte subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is dinsdag 12 september 2023, om 14.00 uur.

5.2 Tips

- ZonMw is overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw uitgewerkte subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw uitgewerkte subsidieaanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw uitgewerkte subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: programmamanagers Amanda Diemel of Viviënne Lahaut, 070 349 54 63, palliatievezorg@zonmw.nl.

5.4 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.5 Downloads en links

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- Infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)'
- [Procedurebrochure voor aanvragers](#)
- [de ZonMw-webpagina Relevantiecriteria](#).
- [Voorwaarden en financiën](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).
- [FAIR data en datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Tien principes MVL](#)
- [Impact versterken](#)
- Handleiding [Mijn ZonMw](#)
- [Programma Palliantie II](#)

5.7 Overige bijlagen subsidieoproep

[Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#)

Bijlage 1 Staatssteun: daadwerkelijke samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen:
 - a. ten minste 2 onafhankelijke partijen
 - b. waarvan ten minste 1 partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁵ en 1 partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling
2. 1 of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.⁶
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden uitgewerkte subsidieaanvraag

In uw uitgewerkte subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)
en
- Op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.
- In een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn.

⁵ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

⁶ Par. 1.3 onder j), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw-website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden: <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/cofinanciering/subsidies-en-samenwerkingbijdragen-van-derden/>

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- De resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden.
- De uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar'.
- De onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.

U moet tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aanleveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op dat het niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.